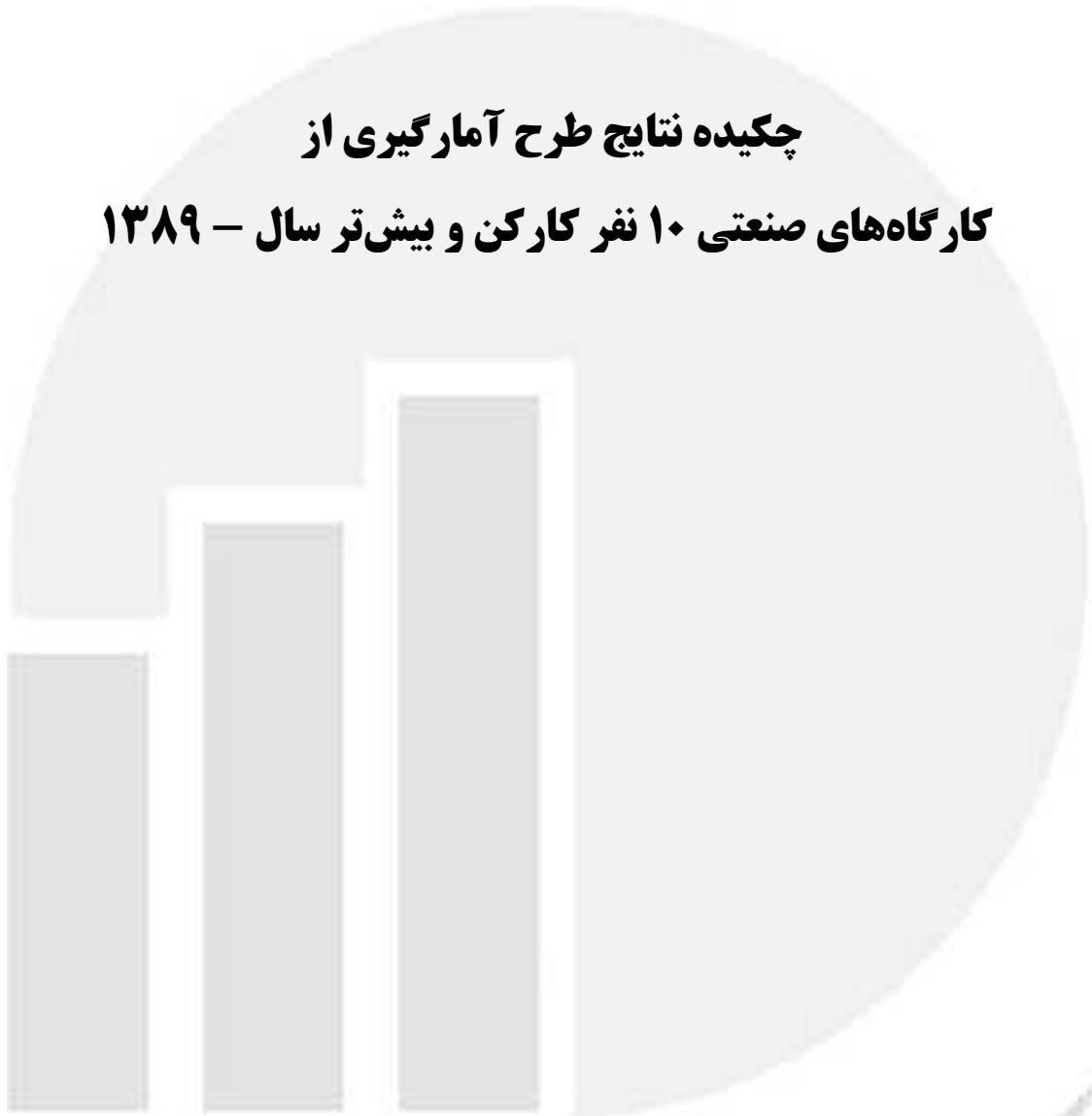

چکیده نتایج طرح آمارگیری از

کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر سال - ۱۳۸۹

دفتر صنعت، معدن و زیربنایی

آبان ماه ۱۳۹۱

مقدمه

در برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور بخش صنعت یکی از محورهای اساسی توسعه تعیین شده است. به منظور ارزیابی و تحقق اهداف بخش صنعت در برنامه‌های توسعه، در اختیار داشتن آمار و اطلاعات دقیق و بهنگام از این بخش امری بسیار حیاتی است. در این راستا مرکز آمار ایران آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش تر را به منظور شناخت ساختار صنعتی کشور، فراهم آوردن زمینه اطلاعاتی مناسب برای برنامه ریزی‌های توسعه صنعتی و ارزیابی نتایج اجرای این برنامه‌ها و نیز اتخاذ سیاست‌های اقتصادی صحیح مطابق سال‌های گذشته در سال ۱۳۹۰ اجرا کرده است. بدیهی است جمع‌آوری اطلاعات هر سال، پس از نهایی شدن حساب‌های مالی کارگاه‌های صنعتی امکان پذیر خواهد بود، لذا در طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش تر سال ۱۳۹۰ اطلاعات یک سال قبل «سال ۱۳۸۹» جمع‌آوری شده است.

لازم به ذکر است در اجرای این طرح، اطلاعات کارگاه‌های ۴۹-۱۰ نفر کارکن در ۱۴ استان به صورت نمونه‌گیری و اطلاعات مابقی استان‌ها و همچنین کارگاه‌های ۵۰ نفر کارکن و بیش تر به شیوه سرشماری جمع‌آوری شده است.

در این آمارگیری ۵۲۵ نفر در رده‌های اجرایی (مامور آمارگیری، بازبین، اپراتور داده آمایی، کارشناس و کارشناس مسئول) با مرکز آمار ایران همکاری داشتند. در ضمن، نتایج تفصیلی طرح مذکور در قالب سه نشریه در دست تدوین است که متعاقباً " چاپ و انتشار خواهد یافت. کاربران می‌توانند از طریق سایت مرکز آمار ایران www.amar.org.ir و یا از طریق واحد اطلاع رسانی مرکز آمار ایران به آن دسترسی داشته باشند.

تعاریف و مفاهیم

کارگاه صنعتی

کارگاه صنعتی مکان ثابتی است که در آن مجموعه‌ای از سرمایه و نیروی کار به منظور تولید یک یا چند محصول صنعتی به کار گرفته شده است.

ارزش افزوده فعالیت صنعتی

ارزش افزوده فعالیت صنعتی کارگاه عبارت است از مابه‌التفاوت ارزش ستانده و ارزش داده فعالیت صنعتی.

ارزش داده فعالیت صنعتی

ارزش داده فعالیت صنعتی عبارت است از مجموع ارزش مواد خام اولیه، ابزار و لوازم و ملزومات کم دوام مصرف شده، ارزش سوخت مصرف شده، ارزش آب و برق خریداری شده، ارزش مواد و قطعات مصرف شده برای ساخت یا ایجاد اموال سرمایه‌ای توسط کارگاه و پرداختی بابت خدمات صنعتی.

ارزش ستانده فعالیت صنعتی

ارزش ستانده فعالیت صنعتی عبارت است از مجموع ارزش کالاهای تولید شده، دریافتی بابت خدمات صنعتی، تغییرات ارزش موجودی کالاهای در جریان ساخت، تفاوت ارزش فروش از ارزش خرید کالاهایی که بدون تغییر شکل به فروش رسیده‌اند، ارزش اموال سرمایه‌ای ساخته شده توسط کارگاه، ارزش برق و آب تولید و فروخته شده.

ارزش تولید

ارزش تولید عبارت است از مجموع ارزش کالاهای تولید شده، ارزش ضایعات قابل فروش و تغییرات ارزش موجودی کالاهای در جریان ساخت.

سرمایه‌گذاری (ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای)

سرمایه‌گذاری عبارت است از تغییرات ایجاد شده در ارزش اموال سرمایه‌ای (ارزش خرید یا تحصیل و هزینه تعمیرات اساسی منهای ارزش فروش یا انتقال اموال سرمایه‌ای) طی دوره آماری.

بهره‌وری نیروی کار

بهره‌وری نیروی کار عبارت است از نسبت ارزش افزوده به تعداد شاغلان.

شاغلان

منظور از شاغلان کارگاه کلیه افرادی هستند که در کارگاه کار می‌کنند، اعم از اینکه تمام وقت یا پاره وقت باشند. مانند مالکان و شرکای فعال، مزد و حقوق بگیران و کارکنان فامیلی بدون مزد، کارکنان سیار که در خارج از کارگاه ولی برای کارگاه کار می‌کنند نیز جزو شاغلان کارگاه منظور می‌شوند.

ارزش صادرات مستقیم

منظور از ارزش صادرات مستقیم، ارزش کالاهایی است که توسط کارگاه به خارج از کشور صادر شده است.

مرکز آمار ایران

چکیده‌ی یافته‌های طرح

بررسی نتایج طرح آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر نشان می‌دهد که در سال ۱۳۸۹ تعداد ۱۵۳۰۲ کارگاه به فعالیت صنعتی اشتغال داشته‌اند که نسبت به سال ۱۳۸۸، ۵/۱ درصد کاهش نشان می‌دهد.

براساس نتایج حاصله، بیشترین تعداد کارگاه‌های ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر کشور در زمینه «تولید سایر محصولات کانی غیر فلزی» فعال بوده و کمترین تعداد این کارگاه‌ها در «تولید محصولات از توتون و تنباکو و سیگار» فعالیت دارند و همچنین بیشترین کارگاه‌های صنعتی به ترتیب در استان‌های تهران (۲۸۴۵ کارگاه)، اصفهان (۱۸۷۶ کارگاه) و خراسان رضوی (۱۰۸۵ کارگاه) قرار دارند که جمعاً حدود ۳۸ درصد کل کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر کشور را شامل می‌شود.

نتایج طرح مبین این واقعیت است که ارزش افزوده، ارزش تولید و ارزش صادرات مستقیم کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر در سال ۱۳۸۹ نسبت به سال ۱۳۸۸ به ترتیب ۱۷/۹، ۲۲/۴ و ۲۹ درصد افزایش داشته است و ارزش سرمایه‌گذاری ۱۳/۶ درصد نسبت به سال ۱۳۸۸ افزایش داشته است.

براساس محاسبه به عمل آمده، بهره‌وری نیروی کار در بخش صنعت در سال ۸۹ معادل ۳۹۶/۹ میلیون ریال است که در مقایسه با سال ۱۳۸۸ افزایش ۱۸/۱ درصدی را نشان می‌دهد.

نتایج طرح حاکی از آن است که تعداد شاغلان این بخش در سال ۱۳۸۹، ۱۲۴۹۷۲۱ نفر بوده که نسبت به سال ۱۳۸۸، ۱۴ درصد کاهش داشته است، شاغلان «صنایع مواد غذایی و آشامیدنی» با تعداد ۱۹۱۶۸۴ نفر، صنایع «تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی» با ۱۷۴۴۳۶ نفر و صنایع «تولید وسایل نقلیه موتوری و تریلر و نیم تریلر» با ۱۴۸۷۸۶ نفر کارکن رتبه‌های اول تا سوم را در زمینه اشتغال به خود اختصاص داده‌اند.

جدول شاخص‌های منتخب کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر سال‌های ۱۳۸۸-۱۹

درصد تغییرات	سال ۱۹	سال ۸۸	شرح
-۵/۱	۱۵۳۰۲	۱۶۱۲۹	تعداد کارگاه
-۰/۱۴	۱۲۴۹/۷	۱۲۵۱/۵	تعداد شاغلان (هزار نفر)
۱۷/۹	۴۹۶۰۷۱/۱	۴۲۰۷۶۱/۸	ارزش افزوده (میلیارد ریال)
۲۲/۴	۱۹۱۶۶۳۰/۹	۱۵۶۵۸۶۸/۶	ارزش تولید (میلیارد ریال)
۱۳/۶	۸۱۶۶۲/۷	۷۱۸۶۸/۹	ارزش سرمایه‌گذاری (میلیارد ریال)
-۹/۴	۷۵۴۴۷/۷	۸۳۳۰۸/۲	ارزش مواد اولیه مصرف شده خارجی (میلیارد ریال)
۲۹	۲۱۳۳۱	۱۶۵۳۰	ارزش صادرات مستقیم (میلیون دلار)

همچنین نتایج بدست آمده از این آمارگیری نشان می‌دهد که از مجموع ۱۲۴۹۷۲۱ نفر شاغلان کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر کشور، تعداد ۳۸۷۴۳۳ نفر کارگران ساده، ۴۱۱۵۴۳ نفر کارگران ماهر، ۸۶۵۵۵ نفر تکنسین‌ها، ۷۴۰۲۷ نفر مهندسی و ۲۹۰۱۶۳ نفر شاغلان غیرتولیدی هستند.

این نتایج نشان می‌دهد که ارزش افزوده حاصل از فعالیت کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر در سال ۱۳۸۹ بالغ بر ۴۹۶۰۷۱ میلیارد ریال بوده است. در بین فعالیت‌های مختلف «صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی»، «تولید وسایل نقلیه موتوری و تریلر و نیم تریلر» و «تولید فلزات اساسی» به ترتیب با ۹۹۱۸۴، ۷۹۳۵۱، ۷۴۹۹۴ میلیارد ریال بالاترین ارزش افزوده را داشته‌اند. در سال مورد بررسی استان‌های تهران، اصفهان و خوزستان به ترتیب با ۱۱۸۷۲۱، ۶۸۳۵۹، ۵۶۶۷۸ میلیارد ریال، بیش‌ترین ارزش افزوده را نسبت به سایر استان‌ها ایجاد کرده‌اند.

در سال ۱۳۸۹ مبلغ ۸۱۶۶۲ میلیارد ریال در این بخش سرمایه‌گذاری شده است که در بین فعالیت‌های مختلف، کارگاه‌های «تولید فلزات اساسی»، «صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی» و «تولید سایر محصولات کانی غیر فلزی» به ترتیب با ۲۷۱۵۸، ۱۵۲۸۲، ۱۲۱۸۵ میلیارد ریال بیشترین سرمایه‌گذاری را داشته‌اند.

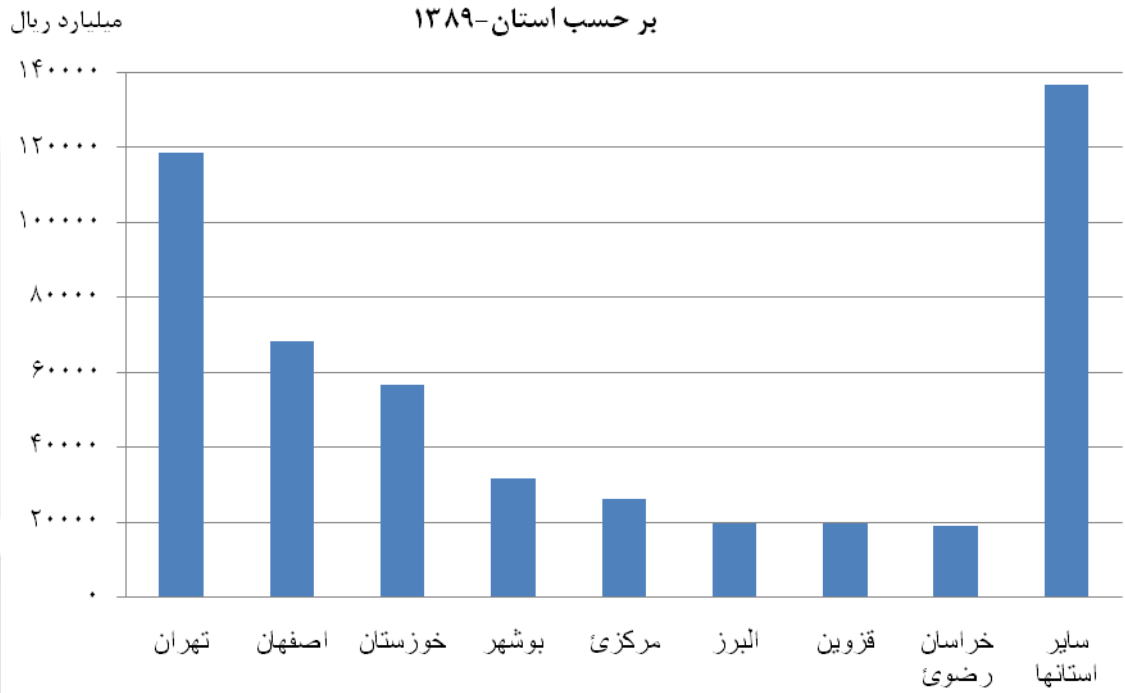
همچنین در سال ۱۳۸۹ کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر استان اصفهان با ۲۳۳۸۳ میلیارد ریال، استان تهران با ۱۱۱۵۰ میلیارد ریال و استان بوشهر با ۶۹۷۶ میلیارد ریال از نظر سرمایه گذاری، مراتب اول تا سوم را در کشور دارا بوده‌اند. از کل ۱۹۱۶۶۳۰ میلیارد ریال ارزش تولید این کارگاه‌ها در کشور، استان‌های تهران، اصفهان و خوزستان هر کدام به ترتیب با ۴۴۲۶۷۰، ۲۸۸۹۹۳ و ۲۷۵۴۹۹ میلیارد ریال بیشترین ارزش تولید را داشته‌اند که در مجموع ۵۲/۵ درصد کل ارزش تولید کشور را شامل می‌شود.

نتایج این آمارگیری نشان می‌دهد که کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر در سال ۱۳۸۹ حدود ۱۴۳۸۸۴ میلیارد ریال به منظور جبران خدمات، به مزد و حقوق بگیران خود پرداخت کرده‌اند که بیشترین رقم جبران خدمات با ۲۹۷۷۷۷ میلیارد ریال متعلق به صنایع «تولید منسوجات» بوده است.

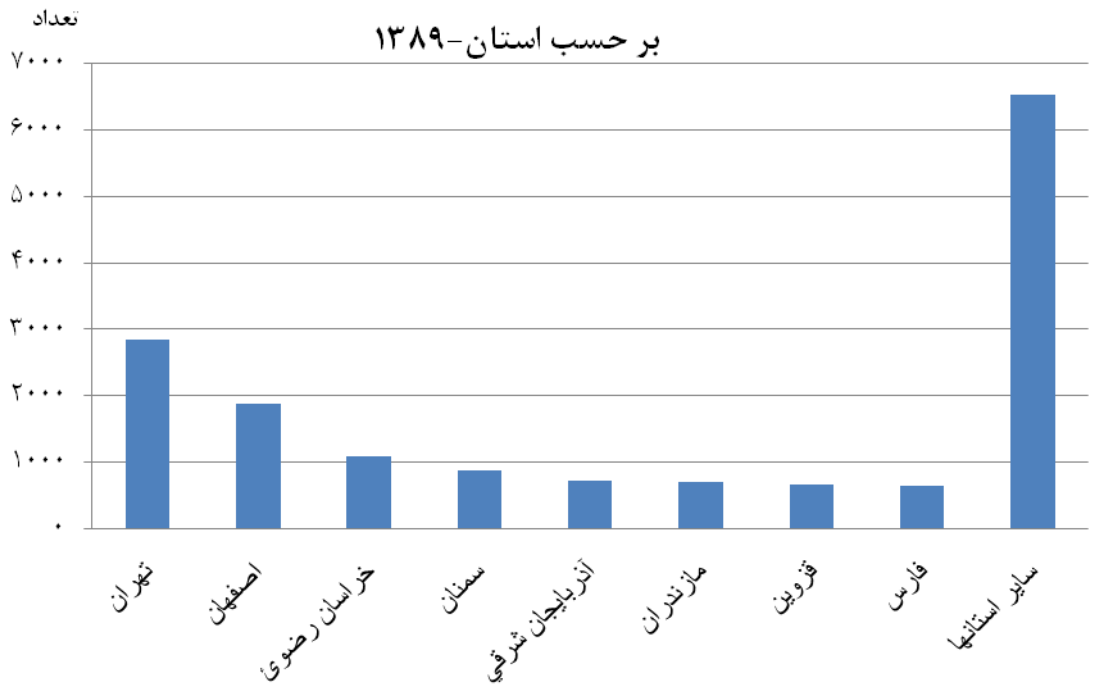
بررسی این آمارها نشان می‌دهد که بیشترین ارزش صادرات مستقیم این بخش در سال ۸۹ توسط سه فعالیت صنعتی، یعنی « صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی» ۱۰۹۴۰ میلیون دلار، « صنایع تولید زغال کک- پالایشگاه‌های نفت و سوخت‌های هسته‌ای» ۵۴۵۴ میلیون دلار و « تولید فلزات اساسی» ۱۹۷۹ میلیون دلار بوده است.

مرکز آمار ایران

نمودار ۱- ارزش افزوده کارگاه‌های صنعتی ده نفر کارکن و بیش‌تر

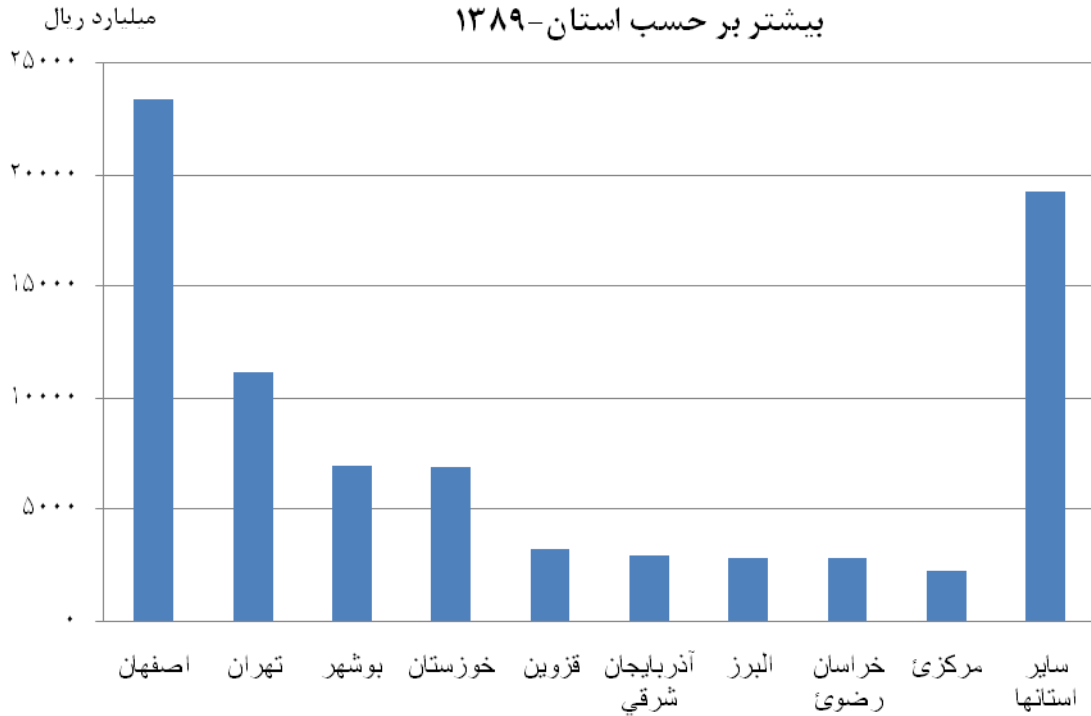

نمودار ۲- تعداد کارگاه‌های صنعتی ده نفر کارکن و بیش‌تر

نمودار ۳- ارزش سرمایه‌گذاری کارگاه‌های صنعتی ده نفر کارکن و

بیشتر بر حسب استان - ۱۳۸۹

توضیحات ضروری

- در تدوین و انتشار این نشریه از طبقه بندی بین المللی فعالیت های اقتصادی (I.S.I.C) ویرایش سوم استفاده شده است.
- استان هایی که کارگاه های ۴۹-۱۰ نفر کارکن آنها نمونه گیری شده اند، عبارتند از: مرکزی، گیلان، مازندران، آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، فارس، خراسان رضوی، اصفهان، سمنان، یزد، تهران، قم، قزوین و البرز.

مرکز آمار ایران